

«ЖҮРЕК КЕНЕТТЕН ТОҚТАҒАН КЕЗДЕ МЕДИЦИНАЛЫҚ (АУРУХАНАҒА ДЕЙІНГІ) КӨМЕК КӨРСЕТУ» СТАНЦИЯСЫ

Әрекет алгоритмі

№	Кезеңдер	Әрекет алгоритмі
1.	Жағдайды бағалау	Өз қауіпсіздігіңізге көз жеткізіп, өзіңізді және зардап шегушіні қауіпсіздендіру қажет.
2.	Пациенттің жағдайын бағалау	1. Есін бағалау Зардап шегушіні иығынан сілкіп/шапалақтау, қатты дауыстап: <i>«Сіз мені естисіз бе? Есіміңіз кім?»</i> (есін жимаған) 2. Тыныс алуды бағалау <i>«Мен естимін, көремін, сеземін»</i> қағидасы: құлағымызды мұрын-ерін үшбұрышына жақындатып, тыныс алуды тыңдаймыз, ұртында жылуды сезінеміз және кеуде қуысының экскурсиясын бақылаймыз. (тыныс жоқ) 3. Қан айналымын бағалау Күретамырдағы пульсті пальпациялау: қалқанша без шеміршегін пальпациялау және одан екі саусақ төмен кеуде-бұғана-емізیک тәрізді бұлшықеттің ішкі шетіне өту. (пульс жоқ)
3.	Жедел жәрдем шақыру	Атаулы көмек шақыруды өтінеміз: <i>«Ақ жейдедегі ер адам, жедел жәрдемнің реанимациялық бригадасын шақырыңыз!»</i>
4.	Жүрекке жанама массаж жасау	<u>1. Зардап шегушіні қатты беткейге жатқызыңыз.</u> <u>2. Қолды дұрыс қою</u> - кеуденің төменгі үштен біріне. Саусақтарды «құлыпқа» орнату, осылайша тірек қолы осы аймаққа tenar және hypothenar болады. Қолды шынтақ буындарында пациенттің денесінің бетіне перпендикуляр болатындай етіп түзетіңіз. <u>3. Бірінші компрессия</u> – бұл кеуде қуысының қаттылығын бағалау үшін тексеру. Қозғалыс бүкіл дене салмағымен жасалады. <u>Компрессия тереңдігі кемінде 5-6 см.</u> <u>Компрессия жиілігі 1 минут ішінде 100-120.</u> <u>Компрессия және тыныс алу арақатынасы 30:2.</u>
5.	Сафардың үш есе тәсілі	А. Тыныс алу жолдарының өткізгіштігін қалпына келтіру Зардап шегушінің басын құтқарушыға қарай (яғни өзіне қарай) абайлап бұру және ауыз қуысын бөгде заттардың болуына тексеру, одан әрі орамалға немесе дәкеге оралған саусақтардың көмегімен (орта және сұқ) ауыз қуысынан бөгде денені алып тастау қажет. Содан кейін басын бастапқы күйіне бұрыңыз. В. Басын шалқайту Оң қолдың алақанын мойынның астына қойыңыз. Сол қолыңызбен маңдайын ұстап, екінші қолыңызбен басын артқа шалқайтыңыз. С. Аузын ашыңыз және төменгі жақты қозғаңыз Бас бармақтың және сұқ саусақтың көмегімен төмен қарай қозғалта отырып ауыз қуысын ашу. Сұқ саусақтар төменгі жақсүйектің бұрыштарына қойылып, төменгі жақсүйекті төмен қарай жылжытады.
6.	Жасанды тыныс алуды жүргізу.	- Қорғаныс маскасын қолдану. - Зардап шеккен адамның танауын сол қолымен жауып, оң қолымен иегін ұстап, ауыздан ауызға әдісімен екі рет терең дем алдырыңыз.
7.	ЖӨР-дің бір толық кезеңін өткізу	Реанимациялық шаралардың 5 циклін өткізу.
8.	ЖӨР тиімділігін бағалау	Екі минуттық реанимациядан кейін (немесе 5 циклден кейін) реанимациялық шаралардың тиімділігін бақылау: - күретамырдағы импульсті тексеру (пульс пайда болды), - тыныс алуды тексеру (тыныс алу қалпына келтірілді), - есін бағалау
9.	Зардап шегушіні бүйірімен тұрақты қалыпқа ауыстыру	Ол үшін зардап шегушінің бір (оң) қолын бүйіріне қояды, екінші (сол) қолын шынтақ буынында бүгеді, (сол) аяғын сол жағында тізе буынында бүгеді. Бұл жәбірленушінің иығы мен жамбасын 2 иінтірек әдісін қолдана отырып, жәбірленушіні бүйіріне аударыңыз.
10.	Науқастың одан әрі тәсілі	Одан әрі қолданылатын тәсілді анықтаңыз (реанимация бөліміне жеткізу, ЖӨР жалғастыру, ЖӨР тоқтату.).

Орындау уақыты -10 минут

**«ЛАБОРАТОРИЯЛЫҚ ЗЕРТТЕУЛЕР ҮШІН БИОМАТЕРИАЛ ЖИНАУ ТЕХНОЛОГИЯСЫ»
СТАНЦИЯСЫ**

Техникалық жабдықталуы:

1. Стерильді тампоны бар пробирка
2. Стерильдә немесе бәр реттік шпатель
3. Шыныға жазатын карандаш (стеклограф)
4. Тіркеуге арналған журнал
5. Стандартталған пациент
6. Жеке қорғаныш құралдары (ЖҚК)
7. Дезинфекциялаушы ерітіндісі бар контейнер
8. Медициналық қалдықтарға арналған контейнер

Тапсырма: Сіз-орталық клиникалық зертхананың лаборантысыз. Сізге пациенттен биоматериал (аңқадан жағынды) алу керек.

Биоматериалды (аңқадан жағынды) алу техникасын кезең-кезеңімен сипаттаңыз және көрсетіңіз

Әрекет алгоритмі

№	Қадамдар	Алгоритм
1.	Биоматериал алу үшін лаборантты дайындау. Қауіпсіздік техникасын сақтау	Жеке қауіпсіздік ережелеріне сәйкес ЖҚК (бір рет қолданылатын маска, қолғап) киіңіз. Инфекциялық қауіпсіздікті қамтамасыз ету үшін қолды антисептигі бар қолғаппен өңдеу.
2.	Жұмыс журналында тіркеу	Жолдамаға сәйкес сынамаларды тіркеу журналына жазу. Журналда пациенттің аты-жөнін, туған жылын көрсету
3.	Жұмыс орнын ұйымдастыру	Жұмыс орнын ұйымдастыру және жабдықтар мен шығын материалдарын қауіпсіздік техникасы мен санитариялық-эпидемиологиялық қадағалауға сәйкес дұрыс орналастыру. Контейнерді жұмыс үстеліне қойыңыз. Контейнерден қақпақты алыңыз. Пробиркаларды алыңыз. Алу үшін штативтерге орнатыңыз. Шатастырмау үшін пробиркаға тіркеу нөмірін көрсетіңіз.
4.	Пациентті биоматериалды (аңқадан жағынды) алуға ақпараттық дайындау	Пациентпен сенімді қарым-қатынас орнатыңыз (алдағы шараның мәнін түсіндіріңіз). Пациентке шараның мақсаты мен барысын түсіндіріп, оның келісімін алыңыз, қажетті ақпаратты беріңіз. Биоматериалды ашқарынға (тамақтанғаннан кейін 2 сағаттан ерте емес) жақсы жарықта алыңыз.
5.	Биоматериал (аңқадан жағынды) алу үшін пациенттің қалпын дайындау	Пациентті жарыққа қарама-қарсы орындыққа отырғызыңыз.
6.	Биоматериалды (аңқадан жағынды) алуды жүргізу	1. Пациенттің аузын мүмкіндігінше ашып, тілін шығаруын сұраңыз 2. Сол қолыңызбен шпательді алыңыз, тілдің түбіріне басыңыз. 3. Стерильді мақта тампонын оң қолмен пробиркадан (қаптамадан) алыңыз. 4. Тампонды тілге, ұрттың шырышты қабығына, тістерге тигізбестен енгізіңіз. 5. Тампонмен аңқадан жағынды алыңыз 6. Тампонды тілге, ұрттың шырышты қабығына, тістерге тигізбестен алыңыз. 7. Тампонды пробиркаға салыңыз
7.	Пайдаланылған құралдарды утилизациялау	Пайдаланылған шпательді медициналық қалдықтарға арналған ыдысқа салу немесе дезинфекциялау ерітіндісі бар контейнерге салу
8.	Биоматериалды алғаннан кейін жұмыс бетін өңдеу	Лаборанттың қолын және жұмыс бетін дезинфекциялық ерітіндімен өңдеңіз.

Орындау уақыты -10 минут

«ЛАБОРАТОРИЯЛЫҚ ЗЕРТТЕУЛЕР ТЕХНИКАСЫ» СТАНЦИЯСЫ

Әрекет алгоритмі

№	Кезеңдер	Әрекет алгоритмі
1	Жұмыс орнын ұйымдастыру.	Жұмыс орнын ұйымдастыру және жабдықтар мен шығын материалдарын ҚТ сәйкес дұрыс орналастыру: 1. Пробиркаларға арналған штативті және тамшуырларға арналған штативті алу. 2. Қажетті зертханалық ыдысты (3 пробирка, 0,01 мл, 2,0 мл тамшуыр), ұштықтары бар баллон немесе дозаторларды (1000, 10 мкм), тазартылған суы бар колбаны алу керек. 3. Қажетті реагенттерді алу (калибратор, жұмыс реагенті) 4. Қан (несеп)сарысуын алу 5. Стеклографты (шыныға жазатын қарындаш) алу
2	Термостат пен ФЭК-ті жұмысқа дайындау.	Құрылғыларды дайындау: Термостатты қосу. «Желі» батырмасын басу. * ФЭК(МКМФ-02) қосу: - жасыл жарық сүзгісін орнату (510 нм); - құрылғыны «Желі» батырмасымен желіге қосу;
3	Биохимиялық талдау жүргізу: қан сарысуындағы глюкозаны анықтау	Талдау жүргізу: 3 пробирка алу – тәжірибелік сынама, калибрлеу сынамасы, бос сынама. Барлық 3 пробиркаға 2,0 мл жұмыс реагентін құйыңыз. Калибрлеу сынамасына 0,01 мл калибраторды құйыңыз Тәжірибелік сынамаға 0,01 мл қан сарысуын құйыңыз Сынамаларды мұқият араластырыңыз. 18-25°C температурада 15 минут немесе термостатта 37°C температурада 10 минут инкубациялаңыз Толқын ұзындығы-510 (490-510) нм (жасыл жарық сүзгісі) кезінде ФЭК (МКМФ – 02) бос сынамаға қарсы тәжірибелік (Еоп) және калибрлеу (Ек) сынамаларының оптикалық тығыздығын (экстринкциясын) өлшеу:
4	Зерттеу нәтижелерін есептеуді жүргізу	Нәтижелерді есептеу: Қан сарысуындағы глюкоза мөлшерін формула бойынша есептеңіз: $C(\text{глюкоза}) = E_{\text{оп}}/E_{\text{ек}} \times 10 \text{ ммоль/л}$; Еоп - тәжірибелік сынаманың оптикалық тығыздығы; Ек – калибрлеу сынамасының оптикалық тығыздығы; 10 ммоль/л – калибратордағы глюкоза концентрациясы.
5	Талдау бланкісін толтыру.	Талдау бланкісін толтыру.
6	Нәтижелерді талдау.	1. Талдау нәтижесін глюкоза нормасымен салыстырыңыз 2. Патологиялық белгіні (гипер - және гипопожағдайды) немесе норманы анықтау

Орындау уақыты -10 минут

**«НӘТИЖЕЛЕРДІ ЕСЕПТЕЙ ОТЫРЫП ТАБИҒИ ЖӘНЕ БОЯЛҒАН
ПРЕПАРАТТАРДЫҢ МИКРОСКОПИЯСЫ (ПЕРИФЕРИЯЛЫҚ ҚАН, ЗӘР,
НӘЖІС)» СТАНЦИЯСЫ**

Әрекет алгоритмі

№	Қадамдар	Әрекет алгоритмі
1.	Қауіпсіздік техникасын сақтау	Жеке қауіпсіздік ережелері бойынша ЖҚҚ кию
2.	Жұмыс орнын ұйымдастыру	Лейкоциттік формуланы есептеу үшін жұмыс орнын ұйымдастыру және жабдықтар мен шығын материалдарын қауіпсіздік техникасы мен санитариялық-эпидемиологиялық қадағалауға сәйкес дұрыс орналастыру
3.	Зерттеу жүргізу үшін микроскопты дайындау	1. Кішкентай үлкейту /7,10 окуляр, 90 объектив / арқылы боялған қан жағындысының жиегін табыңыз 2. Бір тамшы иммерсия майын жағыңыз және әйнектің орнын өзгертпестен, иммерсиялық объективті /×90, ×100/ май тамшысына батырылатындай етіп орнатыңыз, конденсорды көтеріңіз 3.Микровинттің көмегімен жасушаларды айқын көрінетіндей етіп орнатыңыз
4.	Лейкоциттік формуланы есептеу	1.Лейкоформуланы есептеуге арналған есептеуіштің көмегімен жасушаларды белгілей отырып, лейкоциттерді саралауға кірісу 2. Ережелерді сақтай отырып, әйнекті зигзаг-Миандр сызығы бойымен жылжытып, кем дегенде 100 жасушаны, жағындының бір жиегінде 50 жасушаны және қарама-қарсы жақта 50 жасушаны есептеңіз: а) жағындының шетінен 2-3 көру өрісіне шегіну; б) жағындының шеті бойымен 2-3 көру өрісін санау, с) жағындының ортасына қарай тік бұрыш бойынша тағы 2-3 көру өрісі; д) жағындының шетіне параллель тағы 2-3 көру өрісі, е) содан кейін жағындының шетіне қарай тік бұрыш жасай 2-3 көру өрісі
5.	Пайдаланылған материалды утилизациялау.	Пайдаланылған микропрепаратты дезинфекциялау ерітіндісі бар ыдысқа батыру
6.	Зерттеу жүргізгеннен кейін жұмыс бетін өңдеу	Лаборанттың қолын және жұмыс бетін дезинфекциялық ерітіндімен өңдеңіз.
7.	Талдаулардың бланкісін толтыру	Талдау бланкісін жазу
8.	Зерттеудің нәтижелерін талдау	Зерттеу нәтижелеріне түсінік беру

Орындау уақыты -10 минут

«КОММУНИКАТИВТІК ДАҒДЫЛАР» СТАНЦИЯСЫ

Жабдықталуы:

1. Стандартталған пациент (ана мен бала)

Жағдаят есеп: Қабыну белгілері бар 2 жастағы балаға ЖҚА тағайындалған. Биоматериалды алу үшін саусақтан капиллярлы қанды алу тағайындалған. Қан тапсыруға баласы анасымен бірге келді, анасы қобалжып, уайымдап отыр.

ЖҚА - гемоглобин, эритроциттер, лейкоциттер, гематокрит көрсеткіштерін, қызыл қан индексін және лейкоцитарлық формуланы қамтитын клиникалық зерттеу.

Саусақты бір реттік залалды скарификатормен теседі – бұл инфекция жұқтыру қаупін болдырмайды.

Тапсырма: Балада күйзелісті болдырмау үшін коммуникативтік дағдыларға ие бола отырып, баладан қан алу кезінде бала мен ананың тыныш психологиялық жағдайын қамтамасыз ету.

Әрекет алгоритмі

№	Қадамдар	Әрекет алгоритмі
1.	Сәлемдесу	Жылы шыраймен қарсы алу, күлімсіреу және орындыққа отыруды ұсыну.
2.	Психологиялық тыныштықты сақтау.	Баламен жылы шырай танытып сөйлесу, баласымен және анасымен сөйлескенде сабырлы және сенімді қалыпта болу.
3.	Баланы жаңа жағдаймен таныстыру және танысу	Емшара кабинетіне кіргеннен кейін бірден қан алуды бастамаған жөн. Асықпаңыз. Балаға жағдаймен және оның қолын ұстайтын бейтаныс адаммен танысу үшін бірнеше минут беру керек. Баламен жылы шырай танытып сөйлесу және танысу. Оны қорқытпау керек, әсіресе егер ол алғаш рет қан тапсырып отырған болса.
4.	Баланың анасына психологиялық дайындық жүргізу:	Анасына толық тыныштықты сақтауға кеңес беріңіз және балалар, әсіресе сәбилер, ананың көңіл-күйін қатты сезінетінін және егер ол алдағы процедурадан қорқатын болса, баласы да мазасыздана бастайтынын айтыңыз.
5.	Қан алу кезінде ана мен баланың қалпын түсіндіріңіз:	Емшара кезінде анасына баласын қолына алуды ұсыныңыз. Егер бала анасының жылуы мен қорғанысын сезінсе, ол тіпті бейтаныс және қорқынышты ортада да рефлексивті түрде тынышталады.
6.	Қан алу кезінде жағдайды бақылау	Қажет болса, анасына кішкентай пациенттің қолын бекітуге көмектесуге кеңес беріңіз. Саусағын тесетін кезде баланың көңілін басқа жаққа аудару, яғни баламен сөйлесу керек.
7.	Қан алғаннан кейін баланы тыныштандырып, қоштасыңыз.	Анасына осындай процедуралардан кейін баланы жігерлендіріңіз және баланың сүйікті ойыншықтарын өзіңізбен бірге алыңыз деп кеңес беріңіз.

Орындау уақыты - 10 минут